

Valtioneuvoston periaatepäätös hybridistrategian toimintasuunnitelman täydennyksessä tarkoitetun tason kaksi (Taso 2) käyttöönotosta

Valtioneuvoston periaatepäätöksen tarkoitus ja tausta

Valtioneuvoston periaatepäätöksen 26.1.2021 puoltamana sosiaali- ja terveysministeriö on tehnyt hybridistrategian toteuttamisesta annettuun toimintasuunnitelmaan täydennyksen. Tässä toimintasuunnitelman täydennyksessä kuvattujen toimenpidekokonaisuuksien tavoitteena on torjua epidemian kasvun uudelleen kiihtyminen ja herkemmin tarttuvan virusmuunnosten leviäminen ja siten saada lisääntymis- ja vuodenaikavaihtelun yhteisvaikutukselle epidemian hillitsemisessä. Toimenpiteitä käytetään niihin soveltuvan lainsäädännön mukaisesti kussakin suunnitelmassa esitetyssä tilanteessa.

Toimenpidekokonaisuudet on ryhmitelty kolmeen tasoon:

1. nykyisen rajoitustason ylläpito ja kaikkien leviämisvaiheen toimenpiteiden toteuttaminen leviämisvaiheessa olevilla alueilla,
2. leviämisvaiheen toimenpiteiden määräaikaisen ja laajamittaisen käyttöönoton ohjaus, ja
3. poikkeusolojen ja liikkumisrajoitusten käyttöönotto.

Toistaiseksi Covid-19 epidemian torjunnassa on toteutettu tason yksi toimenpiteitä.

Toimenpidetasossa kaksi (Taso 2) epidemian nopean kiihtymisen tai muuntuneen viruksen leviämisen uhan perusteella STM voi THL:n lausuntoon perustuen ohjata kaikkia alueita ottamaan käyttöön leviämisvaiheen suositukset ja toimenpiteet kunkin alueen epidemiologisista tunnusluvuista riippumatta. Lisätoimenpiteiden mukaisia suosituksia voidaan soveltaa joko valtakunnallisesti tai erikseen määritellyillä alueilla.

THL arvioi koko maan väestön tasolla uhkaa epidemian kehittymisestä valtakunnallisesti leviämisvaiheeseen seuraavin kriteerein:

1. B.1.1.7 muunnosta löytyy alueellisesti ja määrällisesti lisääntyvästi TAI
2. leviämisvaiheen kriteerit täyttyvät noin puolessa sairaanhoitopiireistä (ml Ahvenanmaa)
3. JA rokotukset eivät vielä ole saavuttaneet riittävän laajaa kattavuutta

THL arvioi lausunnossaan 23.2.2021, että tason kaksi mukaisten toimenpiteiden käynnistäminen on välttämätöntä erityisesti Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä. Myös muissa THL:n arvion mukaisissa leviämisvaiheen sairaanhoitopiireissä (Kanta-Hämeen, Satakunnan, Vaasan ja Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirit sekä Ahvenanmaan maakunta) on perusteltua ottaa käyttöön tason kaksi toimenpiteet, kuitenkin huomioiden erityisesti lapsiin ja nuoriin kohdistuvien toimenpiteiden viimesijaisuus suhteessa muihin toimenpiteisiin. Lapin sairaanhoitopiirin tilanne vaatii erityistä seuranta ja siirtyminen tasolle kaksi voi olla perusteltua koska lomamatkailu voi nopeasti lisätä tartuntatapausten määrää. Tason kaksi toimenpiteillä pyritään estämään erityisesti virusmuunnoksen leviämisen aiheuttamaa epidemian kiihtymistä.

Sosiaali- ja terveysministeriö yhtyy THL:n lausuntoon ja arvioi osaltaan alueiden epidemiavaihetta.

Valtioneuvoston periaatepäätös

Valtioneuvosto toteaa, että perusteet toimenpidetasolle kaksi (Taso 2) siirtymiseen ovat olemassa.

Jatkotoimenpiteet

Sosiaali- ja terveysministeriö ohjaa kaikki THL:n sekä ministeriön arvion mukaiset leviämisvaiheen alueet ottamaan käyttöön hybridistrategian toimintasuunnitelman sekä sen täydennyksen mukaiset leviämisvaiheen toimet (ml. tartuntatautilain uudet valtuudet) ja lisätoimet. Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväalaan kuuluvien valtuuksien osalta ohjauksesta vastaa Liikenne- ja viestintäministeriö. Arvion mukaiset alueet sekä toimintasuunnitelman täydennyksen mukaisesti ohjattavat päätös- ja suosituserusteiset toimenpiteet on käsitelty alla. Edellä mainittuja toimia suositellaan lisäksi otettavaksi käyttöön kaikilla kiihtymisvaiheen alueilla.

Toimenpidekokonaisuus tulee alueellisesti määritellä ja harkita ennakkolisesti niin kattavaksi kuin välttämättömyys- ja oikeasuhtaisuusperustelut ovat osoitettavissa.

Toimenpiteiden käynnistämiseen ohjataan yhdenmukaisten perusteiden sekä yhdenmukaisuuden varmistamiseksi sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeellä, jossa kuvataan toimenpiteiden välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden perustelut, tavoiteltu aikataulu, epidemiologisten ja kokonaisvaikutusten arviointi sekä seurannan toteutus. Aikataulussa otetaan huomioon toimenpidekokonaisuuden alueelliset toteutusmahdollisuudet.

Sosiaali- ja terveysministeriö voi jatkossa tilannekuva- ja mallinnusryhmässä tehdyn arvion perusteella tehdä päätöksen uuden alueen ohjaamisesta tasolle kaksi ja lisätoimenpiteiden käyttöönottoon. Vastaavasti tehdään arvio myös tason kaksi lisätoimenpiteiden jatkamisen tarpeesta.

Leviämisvaiheen ja kiihtymisvaiheen alueet

Leviämisvaiheen ja kiihtymisvaiheen alueita ovat THL:n sekä ministeriön arvion 24.2.2021 mukaan:

Leviämisvaiheen alueet (7):

- Helsinki ja Uusimaa
- Varsinais-Suomi
- Satakunta
- Kanta-Häme
- Vaasa
- Ahvenanmaa
- Lappi

Kiihtymisvaiheen alueet (9):

- Etelä-Karjala
- Kymenlaakso
- Päijät-Häme
- Pirkanmaa
- Keski-Suomi

- Etelä-Pohjanmaa
- Itä-Savo
- Pohjois-Pohjanmaa
- Länsi-Pohja

Hybridistrategian toimintasuunnitelman ja sen täydennyksen mukaiset toimenpiteet

Leviämisvaiheen toimenpiteet

Suositus laajasta etätyöstä sekä kasvomaskien käytöstä väestölle ja työnantajille (vastuu: STM, VM, THL, kunnat)

Suositukset väestölle sekä toimintakäytännöt riskiryhmien tehostetuksi suojaamiseksi (vastuu: kunnat)

Omaehtoiset päätökset korkeakoulujen ja toisen asteen laajasta etäopetuksesta (vastuu: opetuksen järjestäjä)

Suositukset sekä omaehtoiset päätökset korkean tartuntariskin julkisten tilojen käytön keskeyttämiseksi (vastuu: kunnat)

Päätökset (TTL 58 d §) asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käyttöedellytysten asettamisesta säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä (vastuu: aluehallintovirasto / kunta alueellaan)

Suositukset väestölle ja toiminnanharjoittajille aikuisten ryhmäharrastustoiminnan ja siihen osallistumisen keskeyttämiseksi (vastuu: kunnat)

Päätökset (TTL 58 g §) korkean tartuntariskin tilojen väliaikaisesta sulkemisesta säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä ja ryhmäharrastustoiminnan osalta koskien aikuisväestöä (vastuu: aluehallintovirasto / kunta alueellaan)

Päätökset (TTL 58 §) yli kymmenen (10) henkilön yleisötilaisuuksien kieltämisestä (vastuu: aluehallintovirasto / kunta alueellaan)

Suositukset väestölle yli kymmenen (10) henkilön yksityistilaisuuksien välttämiseksi (vastuu: kunnat)

Päätökset (TTL 58 f §) mahdollisesta matkustajamäärän väliaikaisesta rajoittamisesta henkilöliikenteessä (vastuu: Liikenne- ja viestintävirasto)

Lisätoimenpiteet

Päätökset (TTL 58 §) yli kuuden (6) henkilön yleisötilaisuuksien kieltämisestä (vastuu: aluehallintovirasto / kunta alueellaan)

Suositukset väestölle yli kuuden (6) henkilön yksityistilaisuuksien välttämiseksi (vastuu: kunnat)

Suositukset väestölle ja toiminnanharjoittajille yli 12- vuotiaiden lasten ryhmäharrastustoiminnan ja siihen osallistumisen keskeyttämiseksi, ellei siinä voida noudattaa annettuja turvallisen harrastamisen periaatteita (vastuu: kunnat)

Päätökset (TTL 58 g §) yli 12- vuotiaiden lasten ryhmäharrastustoiminnan korkean tartuntariskin tilojen väliaikaisesta sulkemisesta säännöksessä tarkoitettujen edellytysten täytyessä, ellei niissä voida noudattaa annettuja turvallisen harrastamisen periaatteita (vastuu: aluehallintovirasto / kunta alueellaan)

Ohjeet karanteenin ja eristyksen toteutumisen seurannan tehostamiseksi (vastuu: kunnat ja sairaanhoitopiirit).

Viimesijaisena: Päätökset (TTL 58 § ja POL 20 a §) peruskoulun luokkien 7–9 tilapäiseen etäopetukseen siirtymisestä (vastuu: oppilaitostilojen käytön osalta aluehallintovirasto/kunta alueellaan, poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen osalta opetuksen järjestäjä)

Liite: Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lausunto sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelman mukaisista Covid-19 –epidemian torjunnan toimenpidetasoista